

Talousarvio 2025 ja taloussuunnitelma vuosille 2026 -2027

Khall 27.11.2024 § 257
38/02.02.00/2024

Valmistelija

Talous- ja hallintojohtaja Sari Nissilä

Kunnan ja kuntayhtymän talousarviosta ja -suunnitelmasta säädellään kuntalain 110 §:ssä seuraavasti:

- Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.
- Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.
- Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.
- Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat sekä tuloarviot ja siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.
- Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa kuntalain säätämässä määräajassa. Alijäämän kattamista koskevista toimenpiteistä päätetään taloussuunnitelmassa. Jos alijäämää ei saada katettua määräajassa tai muut kuntalaissa säädetyt kriteerit täyttyvät, kunnassa voidaan käynnistää erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely eli kriisikuntamenettely.

Talousarvion yli- ja alijäämä lasketaan samoin kuin tilinpäätöksessä. Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto ohjeistaa yli- ja alijäämän käsitteen sisällöstä tilinpäätöksessä. Ylijäämäeriin rinnastetaan myös vapaaehtoiset varaukset ja poistoero, jotka ovat kirjattaessa vähentäneet tilikauden ylijäämää. Kuntalain 110 §:ssä tarkoitettu ylijäämä lasketaan siten edellisten tilikausien yli- tai alijäämän, tilikauden yli- tai alijäämän sekä vapaaehtoisten varausten ja poistoeron summana.

Kaupunginhallitus päätti 17.06.2024 § 15 Pyhjärven kaupungin laadintaohjeista talousarvioon vuodelle 2025 sekä taloussuunnitelmaan vuosille 2026 – 2027.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 26.9.2022 Pyhjärven kaupunkistrategian 2030 päivityksen. Strategia perustuu valmisteluprosessin kautta tunnistettuihin tulevaisuuden muutostekijöihin ja sisältää Pyhjärven kehittämisen pitkän aikavälin tahtotilan, johon yhteisesti sitoudutaan.

Pyhäjärven kaupunkistrategian 2030 strategisiksi painopisteiksi on valittu:

1. Infra, osaaminen ja saavutettavuus,
2. Elinvoima ja hyvinvointi,
3. Vahva ja mahdollistava kaupunki,
4. Yhteistyö ja vuorovaikutus.

Pyhäjärven kaupungin talousarvioesityksessä vuodelle 2025 kunnallisverotulojen kertymäksi on arvioitu 7.460.000 euroa, tuloveroprosentin ollessa 9,10 %. Talousarviovuoden osuudeksi yhteisöverotuotosta on arvioitu 1.250.000 euroa ja kiinteistöverokertymäksi 1.920.000 euroa.

Valtionosuuksia arvioidaan kertyvän vuonna 2025 yhteensä 3.935.000 euroa. Valtionosuuspäätös annetaan kuluvan vuoden lopussa. Vuoden 2025 valtionosuuksissa on huomioitu kunnille siirtyvät TE-palvelut.

Talousarvioesityksessä ulkoiset toimintatuotot ovat 3,9 M€ sekä ulkoiset toimintakulut -18,96 M€. Toimintakatteeksi muodostuu -15,0 M€. Vuosikate on talousarvioesityksessä -1,03 M€. Poistojen ja poistoeromuutoserien jälkeen vuoden 2025 talousarvion tilikauden alijäämäksi jää -2,47 M€.

Pyhäjärven kaupunginvaltuusto hyväksyi 20.6.2016 ensimmäisen tasapainottamisohjelman vuosille 2016 – 2021. Kaupungin talouden tasapainotusohjelman jatkovalmistelun tarve on ollut olemassa talouden kuvan muuttuessa, erityisesti verotulokehityksen muutoksen sekä hyvinvointialueen toiminnan alkamisesta johtuvien muutosten vuoksi. Kaupunginhallitus asetti taloustoimikunnan 12.6.2023 päätöksellään. Toimikunnan tavoitteena oli päivittää talouden vuosien 2025 – 2027 tasapainotamisohjelma.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 30.9.2024 § 61 Pyhäjärven kaupungin talouden tasapainotusohjelman vuosille 2025 – 2027. Pyhäjärven kaupungin talouden tasapainottamisen onnistumiseen vaikuttavat merkittävästi tulevat tuulivoima-, aurinkovoima- ja akkuinvestoinnit. Kiinteistöverotulojen merkitys kuntien taloudessa kasvaa, koska kiinteistöverotuloja ei siirretä hyvinvointialueen toimintaan vaan ne pysyvät kokonaisuudessaan kunnalla. Pyhäjärven kaupungin kiinteistöverotuloja lisäävät tuulivoimatuotannosta saatavat kiinteistöverotulot vuodesta 2024 alkaen.

Talousarvioesityksessä vuodelle 2025 investointien yhteismääräksi on arvioitu -2,94 M€:a. Suurimmat investointikohteet tulevana vuonna ovat keskuskoulu, hyvinvointitalo ja kaavatiet.

Pitkäaikaisten lainojen lisäykseksi arvioidaan tuloslaskelman ja investointien talousarvioesitysten mukaan 6,8 M€. Vuoden 2025 talousarviotietojen mukaan Pyhäjärven kaupungin lainakanta 31.12.2025 olisi yhteensä noin 41 M€ sekä asukasta kohti laskettuna noin 8.694 €/asukas.

Toimielimet ovat käsitelleet vuoden 2025 talousarviota ja vuosien 2026 – 2027 taloussuunnitelmaa seuraavasti:

- Maaseutulautakunta 25.09.2024 § 17
- Hyvinvointilautakunta 13.11.2024 § 137
- Tekninen lautakunta 19.11.2024 § 86

Kaupunginhallituksen ja johtoryhmän talousarvioseminaareja on järjestetty 7.10.2024 sekä 6.11.2024. Valmistelijat ovat saaneet seminaareissa ohjeistusta talousarvion ja taloussuunnitelman laadintaan.

Esittelijä	Kaupunginjohtaja Kiviniemi Henrik
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus hyväksyy Pyhäjärven kaupungin vuoden 2025 talousarvion ja vuosien 2026 – 2027 taloussuunnitelman sekä päättää esittää sen kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.
Päätös	<p>Kaupunginhallitukselle palvelualueiden johtajat ovat esitelleet vuoden 2025 talousarvion ja taloussuunnitelmavuosien 2026-2027 toiminnan ja talouden perusteet kaupunginhallituksen talousarvioseminaareissa.</p> <p>Vuoden 2025 talousarvion lyhyet esittelyt kaupunginhallitukselle: Kaupunginjohtaja Henrik Kiviniemi, talousarvion yleisesittely Hyvinvointijohtaja Jouni Tilli, hyvinvointipalvelut Maaseutujohtaja Pasi Liikanen, alueelliset maaseutupalvelut Talous- ja hallintojohtaja Sari Nissilä, hallintopalvelut Kaupunginjohtaja Henrik Kiviniemi, elinkeinopalvelut Tekninen johtaja Sami Laukkanen, tekniset palvelut ja investoinnit Talous- ja hallintojohtaja Sari Nissilä, talouslaskelmat</p> <p>Kaupunginhallitus hyväksyi kaupunginjohtajan päätösehdotuksen.</p> <p>Pasi Liikanen ja Jouni Tilli poistuivat kokouksesta klo 17.04</p> <p>Kaupunginhallituksen kokoustauko alkoi klo 17.04.</p>